

„Hărțuiala sexuală”

ieri și azi

Încercarea

ÎNCERCAREA de Marivaux. Traducerea: Romulus Vulpescu • TEATRUL “SICĂ ALEXANDRESCU” din BRAȘOV • Data reprezentației: 9 februarie 1998 • Regia și ilustrația muzicală: Alexandru Colpacci • Decorul: Mihai Mădescu • Costumele: Luana Drăgoescu • Mișcarea scenică: Raluca Ianegic • Distribuția: Luminița Blănaru (Doamna Argant), Mara Nicolescu (Angelica), Nadiana Sălăgean/Bianca Zurovski (Liseta), Dan Cogălniceanu /Andrei Ralea (Lucidor), George Custură/Silviu Oltean (Frontello), Marius Cordoș (Jupân Darac).

Ce oare putea determina, la sfârșit de “secol al vitezei”, alegerea unei piese din “epoca luminilor”, care nu a mai fost montată în România, un text de Marivaux, “veritabil poet al manierismului” (Sainte-Beuve), gen ce cultivă prin excelență stilul analizei minuțioase și al temporizării acțiunii, rafinamentul psihologic disimulat într-un cuceritor joc galant? S-ar putea ca tocmai acesta să fi fost considerentul care l-a hotărât pe Alexandru Colpacci să monteze la Brașov, simultan, o piesă bulevardieră modernă și acest text de 258 de ani (Încercarea datează din 1740, fără să fie datată).

Când “hărțuiala sexuală” a devenit, din subiect de cinema, știre TV de interes mondial, preocupându-i nu doar pe politicieni, ci și pe pediatri, este palpantă o întoarcere înapoi, la metodele complexe de a pune dragostea la încercare printr-un alt tip de hărțuire.

În ciuda tuturor aparențelor, intriga are un substrat foarte actual, căci stratagema acestui “anatomist al inimilor gânditoare” ce a trăit acum două veacuri și mai bine include elemente ale economiei de piață. Protagonistul – un june aristocrat – se ndrăgostește, dar dorește înainte de orice să afle de ce natură este interesul pe care-l trezește alesei sale, de condiție socială inferioară. “Încercarea” constă în a-i scoate domnișoarei în cale pretendenți cărora le oferă câte o dotă grasă, el urmărind cu atenție reacția fetei, pentru a se convinge de calitatea sentimentelor și de men-

talitatea ei. Cei aleși să-l ajute în acest experiment destul de crud, tipic pentru “metafizicianul” Marivaux (cum cu ironie îl cataloga Voltaire), sunt doi inși atinși de morbul parvenirii: un fermier oarecare și propriul valet al cavalerului, dat drept nobil avut. Faimosul **marivaudage** este înfățișat de astă dată mai mult prin caricatura sa, manierele elegante fiind doar simulate și nu asimilate. De unde și hazul întregii întreprinderi, implicit al reprezentației. O montare “de studio”, în care regizorul (semnatar și al unei ilustrații muzicale cu virtuți postmoderniste de “contemporaneizare” a moralei) și-a luat aliați cuplul scenografic Luana Drăgoescu-Mihai Mădescu și pe coregrafa Raluca Ianegic. Într-un perimetru extrem de redus și prin câteva oglinzi false s-a reușit crearea unei ambiante cu forță picturală de evocare a epocii și cu potențialități funcționale neașteptate. Dalele în tablă de șah ale pozelei, amintind de interioarele renaștentiste, ca și coloanadele din fundal, servesc alternativ drept salon ori bucluar, prin care se învârt cu grație autentică sau grotescă personajele inspirat individualizate prin costum.

În interpretarea lui Dan Cogălniceanu, Lucidor se prezintă după cum și numele i-o cere: impecabil sub aspect vestimentar, dar și temperamental, trădând asemănarea cu “Indiferentul” imoralizat de Watteau, cel căruia Marivaux îi este adesea asociat, datorită gamei calde de culori și iluminării

interioare folosite în “tablourile” lor, de scenă sau de șevalet (de unde și “citarea” acestui obiect ca element în decor); tânăr enigmatic, melancolic dar și cerebral, controlându-și trăirile cu aceeași rigoare cu care-și consultă informațiile despre ceilalți, perfect pregătit pentru “capriciul” certitudinii pe care dorește să o obțină neapărat. Îi ține piept printr-o inimă înflăcărată, de “scorpie” ce se vrea cât mai grabnic “îmblânzită”, Mara Nicolescu, fermecătoare Angelica ce intuiește repede subterfugiile partenerului și reușește să-i dea planurile peste cap, uzând de trucurile feminității, stăpânind tactica echivocului surprinzător de bine pentru lipsa de experiență pe care o presupune vârsta actriței. Luminița Blănaru, cu avantajul carierei, compune ușor rolul Doamnei Argant, exact după cum datele personajului o impun: o “prețioasă de provincie” (deși nu Molière, ci Racine îi e mai apropiat lui Marivaux!). Ca în orice altă intri-gă de acest tip, subreta se remarcă și aici prin perspicacitate, Nadiana Sălăgean contribuind cu Liseta ei la renumele de “virtual precursor al mișcării feministe” de care beneficiază scriitorul.

Dar maximum de aplauze a revenit – evident – negativilor, ce respectă întocmai codul necris al comediei dell’arte, căreia dramaturgul i-a rămas fidel nu doar în perioada când a colaborat exclusiv cu “Nouveau Théâtre Italien”. Marius Cordoș l-a individualizat pe Jupân Darac printr-un jovial grobianism. George Custură, pentru Frontello, și-a elaborat pe canavaua tradițională a valetului o sofisticată evoluție, cu meandre mentale și volute gestuale care-i trădează eroului vechi ambiții și năravuri de trișor lipsit de scrupule. Un personaj a cărui actualitate trebuie “citită” și în stare “nudă”, dincolo de accesoriile “de epocă”, dincolo de orice alte ipotetice travestiuri.

Irina Coroiu